

**WYTYCZNE POLSKIEGO ZWIĄZKU PIŁKI NOŻNEJ
W SPRAWIE WYMOGÓW
TECHNICZNO-ORGANIZACYJNYCH
DLA POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA
NA OBIEKTACH PIŁKARSKICH**

Rozdział I
ZASADY OGÓLNE

§ 1
ZAKRES OBOWIĄZYWANIA

1. Niniejsze wytyczne obowiązują członków PZPN, a w szczególności kluby biorące udział w rozgrywkach I i II ligi.
2. Obejmują wszystkie niezbędne środki bezpieczeństwa w zakresie: budowlanym, technicznym, organizacyjnym i komunikacyjnym, które obowiązują na stadionie i w jego bezpośrednim otoczeniu.
3. Wytyczne są zgodne z obowiązującym prawem i przepisami UEFA i FIFA.

§ 2
ZAKRES ODPOWIEDZIALNOŚCI

1. Klub lub organizator zawodów piłkarskich jest zobowiązany do podjęcia wszelkich środków zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa przed, w czasie i po ich zakończeniu na obiekcie sportowym.
2. Klub lub organizator ponosi odpowiedzialność za zorganizowanie i przeprowadzenie zawodów piłkarskich, a także za zachowanie wszystkich osób, które w jego imieniu współdziałają w ich organizacji i wszechstronnym zabezpieczeniu.
3. Jeżeli klub lub organizator zawodów piłkarskich nie jest w stanie zapewnić stosownych środków bezpieczeństwa wynikających z niniejszych wytycznych, obowiązany jest podjąć niezbędne czynności interwencyjne we właściwych instytucjach, np.: (władze miasta, Policja, JOP-POŻ, itp.).
W przypadku nieskuteczności interwencji o istniejącym zagrożeniu bezpieczeństwa należy powiadomić PZPN lub OZPN (I i II liga).
4. Niniejsze wytyczne wskazują kierunki działań techniczno-organizacyjnych dla organizatorów sportowych imprez piłkarskich z udziałem publiczności, bez ograniczania praw: służb policyjnych, sanitarnych, Jednostek Ochrony Przeciw-Pożarowej (JOP-POŻ), właściciela obiektu.

Rozdział II
WYTYCZNE BUDOWLANE

§ 3

1. Zawody piłkarskie mogą odbyć się na obiekcie, który odpowiada aktualnym wymogom bezpieczeństwa.
2. Przy budowie, modernizacji, remoncie obiektu piłkarskiego (wraz z ich technicznym wyposażeniem) należy przestrzegać obowiązującego prawa, przepisów i zarządzeń.
3. Projekt budowy, modernizacji i remontu stadionów powinien być zaopiniowany przez PZPN pod kątem zgodności z najnowszymi wymogami bezpieczeństwa na obiektach piłkarskich.
4. Tryb i sposób opiniowania określa władze Związku.
5. Klub lub organizator jest zobowiązany do przeprowadzenia raz w roku komisyjnej kontroli stanu bezpieczeństwa stadionu, wspólnie z przedstawicielami innych służb

(policji, straży pożarnej, itp.) z odpowiednim wyprzedzeniem przez rozpoczęciem sezonu.

6. Protokół kontroli, o którym mowa w pkt. 5 należy przesłać do PZPN w celu uzyskania certyfikatu bezpieczeństwa dopuszczającego obiekt do rozgrywek piłkarskich.

§ 4

OBSZAR POZA TERENEM STADIONU

1. Stadion powinien być połączony ze sprawnymi drogami dla ruchu indywidualnego i – w miarę możliwości – mieć również wygodne powiązanie ze środkami komunikacji.
2. Powinny być zapewnione – w razie potrzeby również oświetlenie – parkingi dla samochodów osobowych i autobusów dostosowane wielkością do wielkości stadionu.
3. Dojścia i drogi dojazdowe do stadionu oraz parkingi powinny być zaopatrzone w odpowiednie drogowskazy.
4. Drogi piesze do stadionu oraz parkingi powinny uwzględniać przewidywane natężenie ruchu, a w szczególności drogi piesze:
 - w miarę możliwości nie powinny krzyżować się z drogami ruchu kołowego,
 - być wystarczająco oświetlone,
 - być wyposażone w urządzenia do wzywania pomocy.
5. W pobliżu stadionu należy ustawić duże tablice informacyjne (położenie wejść, sektorów itp.)

§ 5

OGRODZENIE ZEWNĘTRZNE (KASY I PUNKTY KONTROLI)

1. Ogrodzenie zewnętrzne musi otaczać cały teren stadionu. Powinno mieć wysokość minimum 2,5 m, a jego konstrukcja winna uniemożliwiać niekontrolowane wejście. Ogrodzenie powinno być widoczne na całej długości, a znajdujące się w pobliżu krzewy, drzewa itp. Nie mogą ułatwiać jego przekroczenia.
2. Kasy, kioski lub inne obiekty budowlane umieszczone w ogrodzeniu lub w jego pobliżu, należy tak ukształtować, aby nie stanowiły pomocy w przekroczeniu ogrodzenia.
3. Wejścia i wyjścia oraz wjazdy i wyjazdy w zewnętrznym ogrodzeniu należy tak ukształtować, aby ruch samochodów i pieszych mógł być ciągły i uporządkowany. Obszary oczekiwania dla samochodów i pieszych należy tak zorganizować, aby nie kolidowały z obszarem ruchu publicznego.
4. Wszystkie bramy muszą wytrzymywać napór tłumu, być szeroko otwierane i zamykane bez stwarzania zagrożeń (w stanie otwartym powinny dać się zablokować).
5. Wejście na stadion odbywa się pojedynczo (jedna osoba za drugą). W tym celu na wejściach należy ustawić urządzenia kierujące (siatki, bariery), a w razie potrzeby zapory wstępne.
6. Na wejściach i dojazdach należy przewidzieć urządzenia dające możliwość sprawdzenia osób i przedmiotów oraz pomieszczenia dla bezpiecznego przechowywania przedmiotów w zorganizowanych punktach depozytowych.
7. Kasy i urządzenia kontrolne powinny być wmontowane w ogrodzenia zewnętrzne. Powinny posiadać łączność z centralą kierowania, być oświetlone po zmroku i zabezpieczone przed dewastacją, nieuprawnionym wejściem i podpaleniem.

§ 6
OGRODZENIE WEWNĘTRZNE

Ogrodzenie wewnętrzne obejmuje węższy teren stadionu wokół obszarów dla widzów i trybun. Powinno ono być wykonane zgodnie z § 5 ust. 1, kiedy istnieją do tego warunki miejscowe.

§ 7
OGRODZENIE BOISKA, BRAMY BEZPIECZEŃSTWA,
WEJŚCIA DLA ZAWODNIKÓW I SĘDZIÓW

1. Boisko powinno być ograniczone od widowni ogrodzeniem zgodnie z § 5 ust. 1 o wysokości przynajmniej 2,20 m z wmontowanymi bramami bezpieczeństwa (które mogą być wykonane z niezapalnego szkła organicznego).
Trudny do przebycia rów – jeżeli istnieje – jest dopuszczalny, przy nowych budowach i przebudowie należy unikać takich rozwiązań.
2. Należy zapewnić dostęp do boiska w przypadkach wyjątkowych – zagrożenia bezpieczeństwa widzów – poprzez wbudowanie w ogrodzenie bram bezpieczeństwa. Jeżeli trybuny są oddzielone od boiska rowem, na wysokości bram bezpieczeństwa i w ich obszarze należy umieścić mostki.
3. Bramy bezpieczeństwa muszą otwierać się w kierunku boiska. Powinny być jednoskrzydłowe o szerokości minimum 2 m, otwierane ręcznie lub automatycznie i wyróżniać się kolorem oraz odpowiednio oznakowane (cyfra, napis). Zamki w bramach bezpieczeństwa powinny być swobodnie otwierane od strony boiska.
Drogi ewakuacyjne (możliwie jak najkrótsze) prowadzące do nich i poza nimi nie mogą być zastawiane lub blokowane jakimikolwiek przedmiotami i urządzeniami.
4. Wejście i zejście z boiska uczestników zawodów musi być bezpieczne i ogrodzone od publiczności (tunel, rękaw).

§ 8
ZEWNĘTRZNE I WEWNĘTRZNE DROGI EWAKUACYJNE
ORAZ ICH UTRZYMANIE

1. W porozumieniu z Zarządem Dróg i miejscowymi służbami bezpieczeństwa (Policja, JOP-POŻ, pogotowie ratunkowe itp.) należy utrzymywać w stanie przejezdny – poprzez ustawienie odpowiednich znaków – zewnętrzną drogę ewakuacyjną.
Zewnętrzna droga ewakuacyjna powinna być dwukierunkowa (dwupasmowa) i przejezdna, oznaczona na planach projektowych, które należy udostępnić wszystkim wymienionym służbom.
2. Te same zasady dotyczą wewnętrznych dróg ewakuacyjnych.
3. Dostęp do boiska musi być zapewniony przez co najmniej jeden wjazd umożliwiający ruch dwukierunkowy (z uwzględnieniem przejazdów specjalistycznych pojazdów w/w służb).
4. Na boisku należy przewidzieć miejsca dla wozów bojowych służb bezpieczeństwa. Jeżeli istnieje bieżnia, jedna jej strona musi być utrzymana w stanie wolnym dla przejazdu pojazdów biorących udział w akcji.
5. Wszystkie bramy wjazdowe i wyjazdowe dróg ewakuacyjnych od otwarcia stadionu do jego opróżnienia muszą być stale kontrolowane przez służbę porządkową.

§ 9 WIDOWNIA

W czasie projektowania, modernizacji, przebudowy, remontu stadionu oraz przy organizacji zawodów, należy oprócz zasad ogólnych wynikających z przepisów budowlanych, ppoż i innych uwzględnić wytyczne wyszczególnione w tym paragrafie.

Następujące aspekty wpływają na bezpieczeństwo oraz poczucie komfortu oglądania zawodów przez widza:

- pojemność widowni oraz podział widowni z uwagi na rodzaj miejsc i typ widza,
- widoczność,
- podział widowni na sektory,
- ogrodzenia i bariery,
- dojścia, schody, drogi ewakuacyjne,
- zadaszenie widowni.

1. Pojemność widowni powinna być określona planem widowni.

Widownię należy podzielić, uwzględniając rodzaj miejsc i typ widza, na: miejsca stojące (tymczasowo patrz § 19 pkt. 6), siedzące, miejsca dla VIP-ów i osób towarzyszących, sportowców, miejsca dla mediów, osób niepełnosprawnych itd.

Odnosnie przepisy, opublikowane w Biuletynach informacyjnych PZPN Nr 1/94 i 2/94, określają minimalną powierzchnię, jaka powinna przypadać na jednego widza w każdej z tych grup, minimalny wymiar miejsca stojącego i siedzącego oraz inne parametry zależne od rangi zawodów oraz stopnia bezpieczeństwa (gry o podwyższonym ryzyku).

Minimalne wymiary powierzchni dla widzów:

- miejsca stojące 0,50x0,40 m (szerokość x głębokość)
- miejsca siedzące 0,45x0,75 m (zaleca się 0,50x0,80-0,85 m)

Dla osób niepełnosprawnych, VIP-ów, mediów, wymiary te należy przyjąć wg danych zawartych w Biuletynach informacyjnych 1/94 i 2/94.

2. Przy projektowaniu widowni należy uwzględnić zasady dobrej widoczności podane w Biuletynie informacyjnym PZPN 2/94.

3. Miejsca siedzące.

Długość rzędu nie powinna przekraczać 40 siedzeń (wyjątkowo 50 siedzeń). Droga dojścia do przejść z każdej strony rzędu nie powinna być dłuższa niż połowa długości rzędu. Szerokość wolnego przejścia w rzędzie (dojścia do siedzeń) jest ważna dla bezpieczeństwa widzów i powinna wynosić co najmniej 45 cm. Dopuszcza się 42 cm (wg FIFA) dla obiektów już istniejących, z ograniczeniem ilości miejsc w rzędzie do 20.

4. Widownię należy podzielić stałymi elementami budowlanymi na sektory z reguły o pojemności max. 2.500 widzów. Między miejscami siedzącymi a stojącymi oraz na granicach sektorów (łuki, prosta równa i przeciwna), muszą być umieszczone ogrodzenia oddzielające lub ogrodzenia z klejonego szkła bezpiecznego, stabilne, niemożliwe do przebycia i tak ustawione, aby uniemożliwiały przechodzenie do innego sektora.

5. Wszystkie obszary widowni, szczególnie miejsca stojące, powinny być zbudowane, aby widzowie w przypadku zagrożenia nie natrafiali na utrudnienia w postaci elementów kątowych lub łukowych (tzw. martwe kąty) przy opuszczaniu swoich miejsc w kierunku wyjść lub dróg ewakuacyjnych.

6. W sektorach miejsc stojących i w sektorach miejsc siedzących, w których istnieje zwiększone zagrożenie dla porządku, należy umieścić bariery (tzw. łamacze fal).

Ich stan techniczny należy sprawdzać co najmniej raz na rok.

7. Otoczenie na widowni, siedzenia i podłóża powinno być tak ukształtowane, aby nie można było go wyłamać, wyjąć itp. i wykorzystać go do rzucania lub ataku na inne osoby.

Wyposażenie na widowni (kosze na odpadki itp.) powinny być trwale umocowane.

8. Wszystkie wejścia, wyjścia, przejścia, dojazdy i wyjazdy wewnątrz stadionu powinny być zaopatrzone w zamki otwierane zdalnie lub przez wyznaczone osoby.
9. Drogi wejściowe do miejsc na widowni oraz drogi ewakuacyjne powinny być oznaczone zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.
10. Sektory powinny być oznaczone tak, aby umożliwiać łatwą orientację dla widzów i służb.
11. Sektory zwolenników drużyn przeciwnych, powinny być oddalone od siebie. Ich oddzielenie należy wykonać szczególnie stabilnie. Sektor dla kibiców gości powinien mieć oddzielne wejście.
12. Na stadionach bez bieżni tzw. piłkarskich należy za bramkami, przynajmniej na szerokość pola karnego umieścić wystarczająco wysokie siatki z drobnymi oczkami dla zabezpieczenia przed przerzucaniem przez nie lub ponad nimi przedmiotów.
13. Zadaszenie.

Przy projektowaniu zadaszenia, obliczenia statystyczne muszą uwzględniać wszystkie rodzaje obciążeń i wpływy kinetyczne i muszą być zgodne z odpowiednimi normami. Konstrukcja nośna dachu, platformy, podesty nie mogą ograniczać widoczności oraz utrudniać dojście na widownię.

Wszystkie części dachu muszą być tak umocowane, aby nie istniała możliwość urwania się ich i narażenia widzów na ryzyko.

Konstrukcja nośna dachu musi być ognioodporna, a materiał użyty do pokrycia dachu musi być niepalny i nie może:

- wytwarzać dymu,
 - przechodzić w stan ciekły pod wpływem kontaktu z palącymi się materiałami.
- Przestrzeń dla widzów pomiędzy krawędzią dachu i górnym końcem tarasów musi być wystarczająco duża, aby w razie pożaru mógł się tamtędy wydostawać dym.
14. Wszystkie urządzenia budowlane wewnątrz stadionu należy projektować, budować, wyposażać z zachowaniem przepisów p.poż. z odpowiednich materiałów posiadających wymagane atesty (dotyczy to również siedzeń, koszy itp.).

15. Miejsca siedzące.

Od sezonu 1994 międzynarodowe związki piłkarskie (UEFA i FIFA) domagają się z roku na rok coraz większego udziału procentowego miejsc siedzących dla podlegających im rozgrywek.

Przy rozgrywkach o zwiększonym ryzyku ilość miejsc stojących musi być dodatkowo zredukowana.

Za wyposażeniem widowni w miejsca siedzące przemawiają następujące argumenty:

- znaczna poprawa bezpieczeństwa na stadionach, ponieważ zamieszki z reguły pochodzą z miejsc stojących,
- wyższy komfort oglądania zawodów przez widzów, który w przyszłości pozwoli na wyższy poziom cen kart wstępu.

Uwzględniając powyższe wprowadza się następujące wytyczne dla miejsc siedzących:

DEFINICJA:

- są to oddzielnie ukształtowane (indywidualne), numerowane miejsca siedzące z oparciem,
- siedziska „krzesel” mogą być stałe lub składane,
- muszą być mocno zakotwiczone w podłożu,

- niedopuszczalne są siedzenia o konstrukcji umożliwiającej jej wyłamanie, wyjęcie itp. (np. drewniane, z listew plastikowych itd.).

WYMAGANIA TECHNICZNE DLA CZASZ OSOBNYCH SIEDZEŃ:

- szerokość siedzenia: min. 45 cm,
- głębokość siedzenia: 35-45 cm, zależnie od powierzchni uformowanej z punktu widzenia ergonomii,
- wysokość oparcia: 30-35 cm (wymóg FIFA),
- wysokość siedzenia: 45 cm (wysokość podkolanowa),
- materiał: plastik (np. polamid) – niedopuszczalne są miękkie plastiki, metal (mniej wygodny z uwagi na wysoką przewodność cieplną).

WŁAŚCIWOŚCI MATERIAŁU:

- niepalny lub trudno zapalny,
- nie może wydzielać substancji szkodliwych dla zdrowia,
- powinien nadawać się do utylizacji,
- odporny na udary i uderzenia,
- odporny na pękanie,
- odporny na temperatury w zakresie od ok. -30°C do +80°C,
- odporny na warunki atmosferyczne,
- zabarwiony w całej masie.

Ochrona przed korozją: elementy stalowe trwale zabezpieczone przed korozją przez cynkowanie ogniowe lub równorzędny proces.

Wyposażenie: wymienne numerowanie siedzeń na oparciach, mocowane nitami lub podobnie (niedopuszczalne klejenie).

Siedzenia powinny posiadać odpowiednie atesty (palności, wytrzymałości, ergonomii itp.) wymagane przepisami prawa.

Mocowanie czasz siedzeń do konstrukcji nośnej:

Czasze siedzeń można mocować pojedynczo lub w grupach na konstrukcji pośredniej.

Konstrukcja, do której mocuje się czasze siedzeń powinna spełniać następujące wymogi:

- powinna być niepalna
- zabezpieczona antykorozyjnie
- przy obliczaniu mocowania należy uwzględnić siły dynamiczne
- mocowanie do podłoża (do powierzchni poziomych lub pionowych widowni) nie powinno stwarzać niebezpieczeństwa potykania się, utrudniać sprzątanie lub usuwanie śniegu.

Zaleca się o ile to możliwe, mocowanie do powierzchni pionowych stopni widowni.

Rzędy.

Rzędy powinny posiadać wymienną numerację umocowaną na pierwszych siedzeniach w rzędzie.

§ 10

POMIESZCZENIA DLA SŁUŻB BEZPIECZEŃSTWA I PORZĄDKOWYCH

1. Należy przygotować i utrzymywać pomieszczenia dla służb bezpieczeństwa i porządkowych oraz parkingi dla ustawienia używanych przez nie pojazdów służbowych.
2. Służbom porządkowym, sanitarnym, policji i JOP-POŻ należy przygotować pomieszczenia na stanowiska dowodzenia. Powinny one umożliwiać widok na trybuny oraz – jeśli to możliwe z architektonicznego punktu widzenia – na obszary istotne dla bezpieczeństwa.

3. Stanowiska dowodzenia wymienionych w punkcie 2 służb bezpieczeństwa powinny być w miarę możliwości umieszczone w przyległych pomieszczeniach (centrali bezpieczeństwa). Spiker stadionu i dowództwo policji powinni być umieszczeni obok siebie.
4. Dla policji należy zapewnić w zabezpieczonym i odpowiednim miejscu pomieszczenie dla przeprowadzenia wstępnych czynności wobec osób doprowadzonych.

§ 11

WARUNKI BEZPIECZEŃSTWA DLA DRUŻYN, SĘDZIÓW I PRZEDSTAWICIELI WŁADZ (VIP)

1. Drogi wjazdowe i wyjazdowe oraz wejścia i wyjścia powinny być oddzielone od dróg dla widzów. Celowe jest wygrodzenie obszarów bezpieczeństwa zgodnie z § 5 wytycznych.
2. Dla przedstawicieli władz należy przygotować pomieszczenia zabezpieczone przed dostępem osób nieuprawnionych; należy również przygotować zabezpieczone miejsca parkowania pojazdów tych osób.

§ 12

OŚWIETLENIE

1. Jeżeli rozgrywki odbywają się po zmroku następujące obszary muszą być wystarczająco oświetlone:
 - dojazdy i wyjazdy, dojścia i wyjścia w obszarze zewnętrznego i – jeżeli istnieje – wewnętrznego ogrodzenia oraz kasy i obszary oczekiwania przed wejściami oraz drogi do stadionu poza publicznymi powierzchniami komunikacyjnymi,
 - drogi i przestrzeń między zewnętrznymi i – jeżeli istnieje – wewnętrznym ogrodzeniem, względnie trybunami,
 - sektory dla widzów, trybuny i pomieszczenia wewnętrzne.
2. Przy awarii zasilania z sieci publicznej musi być zapewnione zasilanie awaryjne.

§ 13

URZĄDZENIA NAGŁAŚNIAJĄCE

1. Stadion powinien być wyposażony w urządzenia nagłaśniające. Powinno ono zadowalająco obsługiwać następujące obszary wg wyboru łącznie lub selektywnie:
 - wejścia i wyjścia, dojazdy i wyjazdy, kasy i miejsca kontroli, obszary i pomieszczenia przebywania przy zewnętrznym/wewnętrznym ogrodzeniu,
 - obszary między ogrodzeniem zewnętrznym i wewnętrznym oraz trybuny łącznie z wejściami, wyjściami, dojazdami i wyjazdami,
 - obszary z następującym podziałem: poza bramkami, prosta główna i przeciwna (w szczególności obszary kibiców „gości” i „swoich”),
 - boisko.
2. Urządzenie nagłaśniające powinno być tak zbudowane, aby komunikaty były zrozumiałe również w najbardziej niekorzystnych warunkach. W sytuacji zagrożenia należy zapewnić możliwość ustawienia najwyższego poziomu głośności. Mają odpowiednio zastosowanie przepisy o zasilaniu awaryjnym (§ 12 p.2).

3. Urządzenia sterownicze dla nagłośnienia powinny być umieszczone w pomieszczeniach kierownictwa obiektu i Policji.

§ 14

URZĄDZENIA ŁĄCZNOŚCI

1. Pomieszczenia kierownika ds. bezpieczeństwa stadionu oraz stanowiska dowodzenia służb bezpieczeństwa należy wyposażyć w aparaty telefoniczne połączone z centralą miejską.
2. Wewnętrzna sieć łączności powinna obejmować następujące punkty:
 - pomieszczenie kierownika ds. bezpieczeństwa,
 - stanowiska dowodzenia policji, pogotowia ratunkowego, JOP-POŻ, służby porządkowej,
 - posterunki policyjne,
 - pomieszczenia przechowywania dla potrzeb Policji,
 - pomieszczenia drużyn i sędziów,
 - kierownictwo klubu lub obiektu.

Celowe jest zapewnienie łączności w potencjalnych punktach zapalnych (dla Policji, służby porządkowej, pogotowia i służby bezpieczeństwa oraz JOP-POŻ).

§ 15

OCHRONA PRZECIWIW-POŻAROWA

1. Stadion powinien być zabezpieczony pod względem p.poż. zgodnie z wymaganiami odpowiednich przepisów.
2. Dla stadionu powinny być ustalone sposoby postępowania na wypadek pożaru lub innego miejscowego zagrożenia, uzgodnione z właściwym Komendantem Rejonowym Państwowej Straży Pożarnej.

ROZDZIAŁ III

ŚRODKI ORGANIZACYJNE

§ 16

Klub lub organizator jest zobowiązany podjąć wszelkie środki organizacyjne niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa wszystkim uczestnikom widowiska piłkarskiego.

§ 17

Niezbędna jest współpraca klubu (organizatora) z organami państwowymi odpowiedzialnymi za ład, porządek i bezpieczeństwo publiczne.

1. Klub lub organizator zobowiązany jest do powołania kierownika d/s bezpieczeństwa, któremu powierza się czynności związane z zapewnieniem bezpieczeństwa.
2. Kierownik d/s bezpieczeństwa zobowiązany jest w szczególności do:
 - przekazywania władzom lokalnym, tak szybko jak to jest możliwe, wszystkich informacji dotyczących planowanego meczu, a zwłaszcza nazw zespołów oraz organizatorów, dzień, godzinę i miejsce meczu oraz wszelkich innych informacji, które mogłyby pomóc władzom w ocenie ryzyka jakie niesie mecz,

- poinformowania władz o potrzebach w zakresie służb bezpieczeństwa,
 - przekazania posiadanych informacji policji o planowanym przybyciu kibiców gości,
 - przeprowadzenia inspekcji na stadionie w odpowiednim czasie przed meczem z udziałem przedstawicieli klubu, organizatora i władz (policja, straż pożarna itp.) w celu wykrycia i usunięcia usterek technicznych obiektu,
 - zapewnienia udziału służb bezpieczeństwa na stadionie w uzgodnieniu z policją, zgodnie z planem zabezpieczenia,
 - zapewnienia łączności między służbami biorącymi udział w zabezpieczeniu,
 - kontrolowania ruchu widzów w obrębie stadionu, zapewnienia dostatecznej ilości przeszkolonego personelu obsługi pomagającego widzom,
 - przewodniczenia komisji określonej w § 3 ust. 4 i 5 niniejszych wytycznych,
 - zapewnienia opieki medycznej oraz pierwszej pomocy,
 - najpóźniej miesiąc przed rozpoczęciem każdego sezonu przeprowadzić omówienie warunków bezpieczeństwa na danym obiekcie z udziałem przedstawicieli policji, straży pożarnej, służb medycznych i sanitarnych, agencji ochrony, straży miejskiej itp. Z tych czynności należy sporządzić protokół i przechowywać go w aktach klubu razem z dokumentacją dotyczącą spraw bezpieczeństwa.
 - ścisłej współpracy z Pełnomocnikiem d/s bezpieczeństwa PZPN,
 - w przypadku wystąpienia zakłóceń bezpieczeństwa i braku porządku przed, w czasie i po zawodach przekłada stosowny raport Pełnomocnikowi d/s bezpieczeństwa PZPN w terminie 48 godzin od zakończenia imprezy.
3. Klub lub organizator zobowiązany jest do zapewnienia ciągłej obecności upoważnionego przedstawiciela na stanowisku dowodzenia w czasie zawodów.
 4. Klub lub organizator powinien nawiązać współpracę z przewoźnikami w celu usprawnienia dojazdu i odjazdu widzów.

§ 18

WYNAJĘCIE STADIONU

1. Jeżeli klub nie korzysta z własnego stadionu, powinien z właścicielem stadionu zawrzeć umowę o korzystaniu ze stadionu.
2. Umowa powinna zawierać m.in. następujące ustalenia:
 - prawa i obowiązki wynajmującego,
 - czasokres wynajmu,
 - określenie podmiotu odpowiedzialnego za bezpieczeństwo,
 - odpowiedzialność stron za ewentualne szkody,
 - podane nazwisko kierownika d/s bezpieczeństwa.

§ 19

PRAWA I OBOWIĄZKI KLUBU (ORGANIZATORA)

1. Obowiązkiem Klubu jest zapewnienie wstępu na stadion w dniu meczu osobom posiadającym kartę wstępu (bilet, zaproszenie, karnet, legitymacja uprawniająca do wstępu).
2. Pojazdy wjeżdżające na parkingi wewnętrzne muszą posiadać dokument uprawniający do wjazdu.
3. Ilość rozprawdzonych kart wstępu i zezwoleń na wjazd samochodów nie może przekraczać dopuszczalnych wielkości określonych w dokumentacji technicznej obiektu.

4. Karty wstępu powinny być wykonane techniką uniemożliwiającą ich podrobienie i chroniącą przed wielokrotnym wykorzystaniem.
Powinny posiadać numerację sektorów i miejsc. Sprzedaż kart wstępu należy tak zorganizować, aby istniała możliwość ulokowania widzów przyjezdnych w odrębnych sektorach.
5. Sprzedaż kart wstępu na miejsca stojące należy ograniczyć do 90% pojemności tych miejsc określonej w projekcie technicznym.
PZPN może ograniczyć tę ilość z uwagi na charakter rozgrywanych zawodów.
6. Dla rozgrywek FIFA i UEFA ilość miejsc stojących ogranicza się w sposób następujący:

od sezonu 1994/95	- nie więcej niż 50%
1995/96	- nie więcej niż 40%
1996/97	- nie więcej niż 30%
1997/98	- nie więcej niż 20%
1998/99	- już tylko jedno miejsce siedzące

§ 20 KONTROLE

1. Przy wejściach i wjazdach na stadion oraz na sektorach należy przeprowadzać kontrolę wchodzących i wjeżdżających.
2. Zakres kontroli:
 - sprawdzenie ważności karty wstępu,
 - uniemożliwienie wniesienia niebezpiecznych przedmiotów wymienionych w regulaminie obiektu, napojów alkoholowych oraz wejścia osobom znajdującym się pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających,
 - sprawdzenie wnoszonych przedmiotów przez widzów.
3. Odmowa poddaniu się sprawdzeniu stanowi podstawę do zakazu wstępu na stadion.
4. Przedmioty, których posiadanie jest zabronione (łańcuchy, petardy, kastety, noże sprężynowe, pałki, kije itp.) podlegają konfiskacie, a pozostałe deponuje się w pomieszczeniach depozytowych.

§ 21 ZAKAZ SPRZEDAŻY I SPOŻYWANIA NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

1. Sprzedaż napojów alkoholowych przed, w czasie i po zawodach jest zabronione w obrębie całej ogrodzonej powierzchni terenu stadionu, a także w odległości nie mniejszej niż 100 m od ogrodzenia zewnętrznego stadionu.
2. Osoby przebywające na obiekcie pod wpływem alkoholu należy usunąć poza teren stadionu.
3. Napoje mogą być podawane tylko w kubkach kartonowych. Niedopuszczalna jest sprzedaż napojów w pojemnikach szklanych i metalowych.

§ 22 SŁUŻBA PORZĄDKOWA

1. Od otwarcia stadionu należy zapewnić i utrzymać porządek, zgodnie z niniejszymi wytycznymi i innymi przepisami.
2. W tym celu należy zapewnić służbę porządkową. W skład służby porządkowej wchodzi osoby pełnoletnie, mające niezbędne doświadczenie w podejmowaniu zadań służby porządkowej.

3. Służba porządkowa musi być oznaczona. Celowe jest zapewnienie im jednolitej odzieży, a także oznakowania w celach identyfikacji.
4. Kierujący służbami porządkowymi (kierownik d/s bezpieczeństwa – obowiązkowo i inni) powinni być przeszkoleni raz w roku, przed rozpoczęciem sezonu, w zakresie uzgodnionym z Policją, JOP-POŻ i służbą zdrowia.
Ustalenia poczynione w trakcie szkolenia należy przekazać pozostałym służbom.
5. Zadaniem służby porządkowej m. in. jest:
 - kontrole wejścia i wjazdu w ogrodzeniu zewnętrznym i wewnętrznym oraz na innych obszarach zakazanych,
 - szczególnej ochronie podlegają pomieszczenia drużyn, pomieszczenia sędziów, kabiny, drogi ewakuacyjne, pomieszczenia techniczne, pomieszczenia i miejsca dla przedstawicieli władz oraz ich pojazdów,
 - utrzymanie wolnych wejść i wyjść w obrębie sektorów dla widzów,
 - stałe obsadzenie wejść do sektorów widowni – szczególnie miejsc stojących – od otwarcia stadionu do jego całkowitego opróżnienia,
 - uniemożliwianie przemieszczenia się kibiców między sektorami,
 - zapobieganie wtargnięciu widzów na płytę boiska,
 - obserwowanie sektorów i wskazywanie lub przekazywanie Policji sprawców naruszeń prawa.
6. Jeżeli klub zleca zadania służbie porządkowej, komercyjnemu przedsiębiorstwu (agencji) bezpieczeństwa, powinna być zawarta umowa zawierająca przede wszystkim:
 - określenie zakresu zadań i sposobu ich realizacji, czasu obowiązywania pod względem pkt. 5 niniejszego paragrafu,
 - prawa i obowiązki służby porządkowej w stosunku do użytkownika stadionu (organizatora zawodów),
 - wykaz zatrudnionych pracowników oraz ich kwalifikacje fachowe i osobiste,
 - organizacja służby porządkowej, stosunki podległości,
 - oznaczenie pracowników służby porządkowej,
 - inne.
7. Zadania służby porządkowej należy podzielić na obszary i odcinki. Należy wyznaczyć odpowiednie osoby kierujące.
8. Liczebność służby porządkowej należy dostosować do liczby obsadzanych posterunków. Przy ustalaniu liczby służb porządkowych należy uwzględnić udział policji. Może być wymagane wielokrotne obsadzenie pewnych posterunków.
9. Służbę porządkową należy wyposażyć w radiotelefony dla wszystkich osób kierujących i dla tych, którzy pełnią zadania w szczególnie niebezpiecznych obszarach i miejscach.
10. Urządzenia radiowe należy wprowadzić do ogólnego systemu łączności, który powinien umożliwiać łączność wszystkim służbom porządkowym.

ROZDZIAŁ IV INNE ŚRODKI

§ 23 PLANY STADIONÓW

1. Należy sporządzić plan stadionu z zaznaczeniem wszystkich jego urządzeń, bram, wejść i wyjść, wjazdów i wyjazdów, ogrodzeń, dróg ratunkowych, tablic i innych.

2. Plan należy wywiesić w centrum dowodzenia służb bezpieczeństwa w formacie przynajmniej A2.
3. Na życzenie należy udostępnić policji, straży pożarnej, pogotowiu, służbie sanitarnej i służbie porządkowej plany zmniejszone (do formatu A5).

§ 24 REGULAMIN STADIONU

1. Właściciel stadionu obowiązany jest do sporządzenia regulaminu korzystania z obiektu i jego urządzeń oraz wywieszenia go w miejscach ogólnie dostępnych.
2. Regulamin określony w pkt. 1 powinien m.in. określać nakazy i zakazy mające wpływ na bezpieczeństwo i porządek, a także sankcje za ich nieprzestrzeganie.

§ 25 SPIKER ZAWODÓW

1. Spiker stadionu powinien być przeszkolony i zaopatrzony w przygotowane teksty komunikatów.
2. Komunikaty należy przygotować z uwzględnieniem następujących sytuacji:
 - przed rozpoczęciem gry dla widzów znajdujących się przed wejściem na stadion,
 - przerwania gry przez sędziego,
 - w przypadkach zakłóceń porządku między widzami,
 - niekontrolowanego przekroczenia wewnętrznego ogrodzenia przez pojedynczych widzów względnie grupy widzów,
 - znalezienie niebezpiecznego przedmiotu zagrażającego życiu lub zdrowiu widza,
 - groźby zamachu bombowego lub podpalenia,
 - niebezpieczeństwa z uwagi na zmianę warunków atmosferycznych,
 - zagrożenia katastrofą budowlaną,
 - paniki wśród publiczności,
 - wznoszenia niecenzuralnych i obraźliwych okrzyków,
 - ewakuacji publiczności z obiektu.

§ 26 ZAKAZ STADIONOWY

1. Osobom naruszającym Regulamin Stadionu należy zakazać prawa wstępu na stadion (zakaz stadionowy).
2. Zakaz stadionowy powinien mieć określony termin obowiązywania.
3. Zakaz stadionowy powinien być przekazany sprawcy pisemnie w dniu imprezy przez organizatora imprezy.
Odpisy zakazów stadionowych należy przekazywać policji i PZPN.
4. W przypadku ciężkich naruszeń zakaz stadionowy PZPN rozszerzyć może na cały kraj.

§ 27 GRY O PODWYŻSZONYM RYZYKU

1. Zawody o podwyższonym ryzyku to takie, przy których na podstawie dotychczasowych doświadczeń lub wiedzy o kibicach drużyn biorących udział w

rozgrywkach można przyjąć, że dojdzie do prób zakłócenia spokojnego przebiegu imprezy lub wystąpią inne szczególne niebezpieczeństwa.

2. Przy zawodach o podwyższonym ryzyku należy przestrzegać szczególnie starannie ogólnych środków bezpieczeństwa.
3. Niezależnie od tego, należy:
 - ograniczyć sprzedaż biletów,
 - ściśle oddzielić w sektorach zwolenników przeciwnych drużyn poprzez przydzielanie miejsc w sektorach wskazanych przez organizatora; ustalenie i utrzymanie tzw. „strefy buforowej” (wolnych sektorów między widzami); wzmocnienie służby porządkowej, szczególnie na wejściach i wyjściach sektorów widowni, w przestrzeni wewnętrznej stadionu i pomiędzy widzami zantagonizowanych grup,
 - ściśle utrzymanie wolnych wejść i wyjść z widowni,
 - strzeżenie stadionu przynajmniej w nocy przed imprezą,
 - rozpowszechnienie w odpowiednim czasie informacji dla widzów o całkowitej wyprzedaży biletów.

ROZDZIAŁ V

§ 28

PRZEPISY PORZĄDKOWE

W przypadku, kiedy warunki budowlane, techniczne, organizacyjne stadionu nie odpowiadają powyższym wytycznym i wskutek tego może nastąpić poważne zagrożenie bezpieczeństwa, stadion może być po uprzednim ostrzeżeniu zamknięty dla rozgrywek PZPN.

§ 29

WYTYCZNE PRZYJĘTO UCHWAŁĄ ZARZĄDU PZPN

W DNIU 13.02.1995 r.

1. Dla stadionów nowoprojektowanych, realizowanych, remontowanych lub modernizowanych z dniem 1 marca 1995 r.
2. Dla stadionów istniejących określa się docelowe terminy przystosowania stadionów do niniejszych wytycznych w zakresie:
 - a) wyposażenia w indywidualne krzesła dla widzów do końca 1998 r.
 - b) w pozostałym zakresie kluby, właściciele stadionów uwzględniając własne możliwości ekonomiczno-organizacyjne prześlą w terminie do 30.12.1995 r. harmonogram prac przystosowawczych obiektów do niniejszych wytycznych. Ostateczny termin dostosowania stadionów w tym zakresie ustala się na do końca 1998 r.
3. Okres dostosowawczy nie zwalnia klubów, właścicieli stadionów z odpowiedzialności za zapewnienie niezbędnych środków bezpieczeństwa przy organizowaniu zawodów piłkarskich.

